

Analys, främjande och tillträdesfrågor

Tuula Kuosmanen
Avdelningschef

010-4700629
tuula.kuosmanen@uhr.se

PM

DNR 1.1.1-00153-2017

Datum
2017-03-03

Postadress

Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress

Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon

010-470 03 00

Organisationsnummer

202100-6487

www.uhr.se

Riktlinjer för ansökan om projektmedel för arbete med bedömning av reell kompetens

Nedan finns riktlinjer för projektansökningarna samt beskrivningar för de olika delprojektens upplägg. Projektansökningarna ska avse något eller några av de delområden som finns beskrivna nedan och som finns beskrivna med utförligare text i den bifogade rapporten. Gemensamma kriterier på innehåll:

- Syfte och förväntat resultat
- Hur projektet bidrar till utvecklingen av varaktiga strukturer
- Hur resultatet/goda exempel ska spridas
- Hur resultatet följs upp alternativt leder vidare i ett tänkt system
- Om det ingår bedömning/validering i projektet, ska projektet beskriva hur ärendehanteringssystemet VALDA är tänkt att användas, och hur bedömargruppen av sakkunniga ska ingå i projektgruppen
- Namn på projektledare samt övriga projektdeltagare
- Budget för alla typer av kostnadsposter, och vilken avnämare som finansierar vad
- Tid för projektstart och projektslut
- Projektet bör beskriva hur det anknyter till ordinarie verksamhets vägledning där det är påkallat
- Ansökan bör innehålla en riskanalys, (exempelvis en problematisering av vad som händer med projektet om tänkt målgrupp inte blir möjlig att identifiera – faller projektet, eller finns alternativ målgrupp)
- Projektet får gärna lyfta hinder i ordinarie struktur som förutsätts vara undanröjda för att projektet ska kunna nå en varaktig struktur
- Samverkan mellan flera lärosäten och eventuella andra regionala aktörer premieras
- UHR äger rätten att begära in reviderad projektplan utifrån avvikelser från ovanstående kriterier.
- Ansökan ska vara undertecknad av rektor eller förvaltningschef/universitetsdirektör.

Redan igångsatta projekt

Regeringen fördelade medel till lärosätena under 2016 för arbete med reell kompetens. De lärosäten som har pågående projekt är välkomna att lämna in ansökan om fortsatt projektstöd. Av ansökan ska framgå inom vilket/vilka av delområden projektet faller in under, hur projektet bidrar till att bygga upp en varaktig struktur som kan användas från och med 2019 utan särskilda projektmedel och hur projektet samverkar med andra lärosäten.

Del 1 – information och IT-stöd

Del 1 består av två delar. Den första delen handlar om information till personer som kan tänkas vara intresserade av att få sin reella kompetens bedömd och den andra delen handlar om ett systemstöd för att ta emot och handlägga ansökningar om bedömning.

Delprojekt Information

Information finns på lärosätenas webbplatser och på webbplatserna studera.nu och Antagning.se, som drivs av UHR.

En kartläggning behöver göras om informationen på de olika webbplatserna är lättillgänglig, dvs om den är lätt att hitta och lätt att förstå och om det finns tydlig information om hur man praktiskt går till väga när man ansöker om bedömning av reell kompetens och hur processen går till.

UHR ansvarar för delprojektet information och projektledning. Lärosätena inbjuds att lämna förslag på projektmedarbetare. Kommunikation och vägledningskompetens från lärosätena efterfrågas.

Inbjudan är även öppen för redan påbörjade informationsprojekt.

Delprojekt IT-stöd

Syftet med att ta fram ett IT-stöd är att förenkla både för den som ansöker om bedömning och för de personalkategorier inom högskolan som deltar i handläggningen av ärenden. IT-stödet måste vara användarvänligt för att det ska accepteras. Ett bra IT-stöd blir en viktig del i kvalitetssäkringen och gör det möjligt att göra de uppföljningar och utvärderingar som behövs.

Fördelarna med ett gemensamt system är att

- det kan bidra till att lärosäten arbetar efter samma process vilket gör det tydligare och mer förutsägbart för den sökande,
- det kan bidra till transparens genom att lärosäten kan se och lära av varandras bedömningar, både de som lett till positiva beslut och de som lett till avslag,
- det ger möjlighet till nationell överblick och möjlighet att följa upp utvecklingen över tid vad gäller antal ansökningar och utfall.

UHR tillhandahåller en projektledare samt utvecklare för att vidareutveckla systemet Valda. UHR behöver projektdeltagare på lärosäten som med sin kompetens och erfarenhet kan stötta UHR i arbetet med att vidareutveckla systemet Valda.

Projektdeltagarna kommer inom projektet att få beskriva hur handlägningsprocessen bör se ut och kommentera hur systemet ska utformas för att stödja den arbetsprocessen på bästa sätt för sökande och verksamheten. I samband med det kommer projektdeltagarna även att få testa de funktioner och arbetssätt som har utvecklats inom projektet och ge synpunkter på eventuella ändringar. UHR har som målsättning att göra en kartläggning av processen under våren 2017 och påbörja vidareutvecklingen av Valda så snart som möjligt efter det. Under hösten kommer löpande användartester att ske och vi siktar på att leverera ett systemstöd för en första testpilot i januari 2018.

Lärosätena inbjuds att lämna in förslag på projektmedarbetare som har kunskap om handlägningsprocessen för tillträde och/eller tillgodoräknande samt erfarenhet av att stötta med användartester etc.

Del 2 - riktlinjer, organisation och roller

Del 2 består av tre delar - riktlinjer, organisation och roller. Här ingår kompetenshöjande åtgärder, utbildningsinsatser och insatser för att stödja förändringsarbete.

Delprojekt riktlinjer

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har tagit fram rekommendationer för lärosätenas arbete med att validera reell kompetens. Också Myndigheten för yrkeshögskolan har tagit fram kriterier och riktlinjer för validering av reell kompetens. UHR menar dock att det behövs nya riktlinjer för bedömning av reell kompetens inom högskolan och att riktlinjerna bör vara konkreta och mer detaljerade än tidigare riktlinjer.

Delprojektet ska ta sin utgångspunkt i det som tidigare arbetats fram i de rekommendationer/riktlinjer som nämns ovan, men också i riktlinjer som finns hos enskilda lärosäten. Dessutom ska olika styr- och stöddokument om validerings- och erkännandefrågor användas som utgångspunkt.

Deltagare i projektet ska vara representanter från lärosäten och från UHR. En referensgrupp bestående av deltagare från andra sektorer och/eller andra intressenter kan användas. Gemensamma riktlinjer bör finnas på plats under senare delen av 2017 eller tidigt 2018.

Lärosätena inbjuds att lämna in projektansökningar som faller in under området riktlinjer.

Av projektansökan ska framgå: upplägg, organisation, kostnader, vilka lärosäten som ingår, omfattning, modell för uppföljning, hur verksamheten ska implementeras och fortleva även efter att de särskilda medlen har upphört.

Delprojekt organisation och roller

Högskoleverket konstaterade år 2009¹ att det krävs ett kvalitetssäkringssystem för bedömningar av reell kompetens för att bedömningarna ska uppfattas som legitima, rättvisa, rättssäkra och pålitliga. Den organisatoriska strukturen är en viktig del i kvalitetssäkringssystemet. Bland annat måste ansvarsfördelningen vara tydlig, även för uppföljning, kvalitetskontroll och utvärdering.

Det är upp till varje enskilt lärosäte att organisera sitt arbete med bedömningar av reell kompetens på lämpligt sätt. När det handlar om samarbete mellan lärosäten inom bedömning av reell kompetens så påverkar detta rimligtvis lärosätets egen organisation.

Om behov föreligger kan medel riktas direkt till enskilda lärosäten som bygger upp sin organisation för bedömning av reell kompetens, under förutsättning att man är beredd att sprida erfarenheter till övriga lärosäten.

Lärosätena inbjuds att lämna in projektansökningar som faller in under området organisation och roller.

Av projektansökan ska framgå: upplägg, organisation, kostnader, vilka lärosäten som ev. ingår, omfattning, modell för uppföljning, hur verksamheten ska implementeras och fortleva även efter att de särskilda medlen har upphört.

Del 3 – samverkan mellan lärosäten

Del 3 består av tre delar:

1. att sammanställa användbara metoder och modeller för bedömning
2. att utforma nationella bedömargrupper
3. att beskriva hur ett stöd för bedömning kan utformas.

En nära samverkan med Projekt 2 förutsätts för att arbetet ska bli framgångsrikt.

Delprojekt metoder och modeller

Bra metoder och modeller för bedömning finns. Projektet ska samla in och rekommendera sådana som fungerar vid olika typer av utbildningar – ”best practice” - så att bedömare vid lärosäten kan känna större säkerhet vid bedömningsarbete. Ökad kännedom om metoder och modeller för hur

¹ *Reell kompetens vid bedömning av behörighet och tillgodoräkningen.*
Högskoleverket, rapport 2009:21 R.

bedömningar av reell kompetens ska göras är också viktiga för att uppnå likvärdighet och förutsägbarhet för den enskilde. Oavsett vilken utbildning man söker tillträde till eller vilken kurs man söker tillgodoräknande för ska bedömningen av reell kompetens vara enhetlig och förutsägbar. Projektet ska ta fram riktlinjer för detta med deltagande lärosäten och samverka med övriga lärosäten. Det arbete som redan genomförts vid lärosäten ska utgöra grunden i detta.

Deltagare i projektet ska vara representanter från lärosäten och från UHR.

Lärosätena inbjuds att lämna in projektansökningar som faller in under området metoder och modeller.

Av projektansökan ska framgå: upplägg, organisation, kostnader, vilka lärosäten som ingår, omfattning, modell för uppföljning, hur verksamheten ska implementeras och fortleva även efter att de särskilda medlen har upphört.

Delprojekt nationella bedömggrupper

Ett system med nationell bedömggrupper bör prövas, dels av effektivitetsskäl, dels av kvalitetsskäl. Om resurser används koncentrerat och bedömare hanterar en större volym sökande, i stället för att många personer arbetar sporadiskt med få ärenden, uppnås förhoppningsvis en effektivare och mer kvalitativ bedömning. På samma sätt leder bedömningar som utförs i samverkan mellan lärosäten till mer likvärdig behandling och transparens. Projektet ska undersöka vid vilka utbildningar som det skulle vara möjligt att pröva ett system med nationella bedömggrupper. I ett första skede kan en gemensam beredning vara ett delmål. En önskad effekt skulle dock vara att driva arbetet så långt att deltagande lärosäten kan lita på de bedömningar som görs och fatta beslut utifrån underlag från dessa bedömggrupper.

Vid utformningen av ett arbetssätt med bedömggrupper ska projektet undersöka om den organisation (VO – virtuell organisation) som sedan många år tillämpas vid bedömning av meriter vid antagning till masternivå, kan användas som modell. Deltagare i projektet ska vara representanter från lärosäten men även från UHR.

Lärosätena inbjuds att lämna in projektansökningar som faller in under området nationella bedömggrupper.

Av projektansökan ska framgå: upplägg, organisation, kostnader, vilka lärosäten som ingår, omfattning, modell för uppföljning, hur verksamheten ska implementeras och fortleva även efter att de särskilda medlen har upphört.

Delprojekt stöd för bedömningsarbetet

Slutligen ska projektet utforma en stödorganisation för bedömningsarbete. Stödet ska kunna användas dels av enskilda lärosäten och även de nationella

bedömargrupperna. Stödet ska avse såväl metodval som stöd i enskilda bedömningsituationer.

De lärosäten som aktivt deltar i projektverksamheten kommer att få ekonomiska bidrag för att täcka deltagande lärosätes kostnader. Lärosäten som inte aktivt deltar i projektet ska få tillgång till stöd i bedömningsarbetet, och även efterhand kunna ansluta sig

Deltagare i projektet ska vara representanter från lärosäten men även från UHR.

Lärosätena inbjuds att lämna in projektansökningar som faller in under området stöd för bedömningsarbetet.

Av projektansökan ska framgå: upplägg, organisation, kostnader, vilka lärosäten som ingår, omfattning, modell för uppföljning, hur verksamheten ska implementeras och fortleva även efter att de särskilda medlen har upphört.

4 Validering av utländsk slutförd akademisk utbildning, där fullständig utbildningsdokumentation saknas

UHR välkomnar projektansökningar, gärna i samverkan mellan två eller fler lärosäten, där en valideringsprocess skapas för personer med utländsk avslutad akademisk utbildning, där fullständig utbildningsdokumentation saknas. Projektet ska syfta till en varaktig struktur för validering då utbildningsdokumentation saknas.

Som grund för valideringsinsatsen utfärdar UHR en utbildningsbeskrivning – - Bedömning utan dokumentation (BUD) - vilket är ett *första delmoment* i en valideringsprocess^[1]. Målgrupp är personer med utländsk avslutad men ej fullständigt dokumenterad akademisk utbildning, från tredje land. Syftet med valideringen är att sökande ska:

- kunna genomföra eventuella kompletterande studier, alternativt
- med valideringen som grund, kunna erhålla ett utlåtande från UHR som underlättar möjligheten att få arbete i nivå med sin utbildning.

I projektet åläggs det utbildningsanordnaren att, med BUD som grund, genomföra en validering. Valideringens resultat (om positivt) ska kunna ge tillträde till eventuella fortsatta studier eller kunna tillgodoräknas i en utbildning, alternativt räckas som underlag för ett utlåtande. Det bör i skrivning förtydligas att validering sker utifrån Lissabonkonventionens rekommendationer och de lärandemål som anges i examensordning och att även arbetslivserfarenhet och annan reell kompetens ska kunna övervägas att valideras/tillgodoräknas.

^[1] enligt DS Validering med mervärde en så kallad fördjupad kartläggning

Valideringen bör innehålla samtliga de moment som beskrivs i ”*Validering med mervärde*”:

- kartläggning och fördjupad kartläggning av individens kompetens”
- intervju med den sökande,
- eventuell befintlig dokumentation av kompetensen,
- en formell bedömning (exv. genom kunskapstest) och slutligen,
- en form av certifiering av valideringens resultat.

En bedömargrupp av sakkunniga ska kopplas till processen. Om valideringens resultat inte leder till en full certifiering, ska tydlig information delges den sökande om hur den kan uppnås.

Övrigt av intresse

UHR håller även öppet för ansökningar som inbegriper projekt vad gäller utländska oavslutade studier och hur en varaktig struktur för bindande förhandsbesked kan inrättas.